

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1990. gada 19. jūlija

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 85 (5089)
Maksā 3 kap.

Lauku cilvēki

MŪŽS PAIET DARBĀ

Aizbraukt pie Tatjanas Cērmīniece mums ieteica kolhoza «Zelta vārpa» priekšsēdētājs Vladislavs Valters. Un tad arī atpām, ka čaklās cūkopes vārds jau ne vienreiz vien minēts mūsu laikraksta lappusēs, kad tika nosaukti labākie, kad savlaik publicējām sociālistiskās sacensības uzvarētāju sarakstus.

Vīņu māja atrodas turpat pie Dzeniņu fermas. Toš pārsimt metrus nosolot ir nieka ieta ne tikai pašiem, bet arī mazbērniem prieks kādu reizi aizskriet mažos rukišus apraudzīt. Māja un saimniecības ēkas jau krietnu mūžu alzvadījušas. Taču pagalmā daudz jaukāks un mīļīgāks skats nekā pie dažas labas jaunās mājas, kur nātres un balandas līdz palodzēm izstiepušas. Tatjanas pagalmā mīksts mauriņš, kur cēli pastaigājas bezgala krāšņs un iedomīgs galis-puku dārznišs aiz zedeņiem mirgulo dažādās krāsās, bet dārza vidū kupla kļava. Gan mājas celtas, gan kļava vēl iepriekšējo saimnieku stādīta, bet dvēsele tam visam ir tagadējo iemītnieku dota.

Pēc kāzām Tatjana divus gadus slauca kolhoza govis. Protams toreiz to darīja ar rokām. Pēc tam baroja telītes. Vēlāk strādāja lauku brigādē. Un tad nopirka tagadējo māju. Bija jāstrādā fermā. No sākuma jau bijis tā, ka atskrējusi uz sētu tikai vienreiz dienā ko ieest. Tad atkal uz fermu barot, kopt, mēslus mēzt. Nezin gan, cik ilgi būtu tādā tempā izturējusi. Nu jau tāpat veselība sabeiģta mūžīgajos caurvējos, mitrumā un pārlieku smagajā roku darbā.

Bet toreiz meitai Ligitai un znotam Valdim piedzima Agitiņa. Līgita mācījās augstskolā. Un vienīgais variants, kā pabeigt mācības, — ja nu kāds varētu auklēt mazo. Un ģimenē nolēma, ka vectēvam jāmet šofera amats pie malas, abiem kopā ar vecmammu jāstrādā fermā. Gan jau tad arī Agitu varēs pieskatīt...

Tā izveidojās Cērmīnieku ģimenes ferma. Bet pēc pāris gadiem ģimenē vēl uzradās Raimonds. Tagad visu uzmanība pievērstā mazajai Madariņai. Tomēr vecmamma un vectēvs tāpat kā agrāk strādā fermā. Un kolhoza visi zina, ka tā ir labākā. Nevīs tāpēc, ka tā būtu labāk iekārtota, vairāk mehanizēta vai arī labāk apgādāta ar barību. «Vaina» ir kopjējos. Bet paklausīsimies, ko saka pati Tatjana:

— Ticēt vai nē, taču, kad atnācu uz Dzeniņu fermu, nokļuva kā cietumā. Pirmajos gados nebija pat brīvdienu, par atvaļinājumiem nemaz nerunājot. Vien-

reiz gadījās saslimt. Kad noslēdza slimības lapu, veselības uzlabošanai vēl panēmu atvaļinājumu. Zootehnikai pēc tam ilgi brīnījās, kāpēc cūkām sivēnu nav un nav. Re, kā divu mēnešu laikā visu var salaist grīstē. Sieva, kas bija norikota manā vietā, lāgā nerūpējās pat par cūku ēdināšanu, kur nu vēl par lecīnāšanu. Bekonus var, piemēram, svētdien vispār nebarot — būs dzīvi un augs labi. Ar sivēnmātēm tā nevar, tās vajag uzpasēt.

Šoferi, kas ved kombinēto spēkbarību, brīnās, ka es prasīju viņiem gan sivēnu spēkbarību, gan lielo cūku spēkbarību. Man vairāk vajagot? Citiem esot pilnīgi vienlīga.

Sivēnu saņemšanas reizēs vai nu viens vai otrs noteikti esam fermā arī naktīs. Mazajiem vajag siltumu, vajag sausumu. Vasarās gadās, ka atvestais piens ieskābst. Tad leju spainos un karšēju, lai rukši nesaslimst. Cūkām nepieciešama arī zīvu eļļa. Bet nav un nav. Beidzot saņēmos un prasīju pašam Valtersam, tad gan dabūta un atveda.

Nesanāk nekāda zaļā dzīve! Slikti ar mehanizāciju. Pašlaik ir tā, ka cūkām siles galīgi vecas un izdilušas cauras. Ēdamais ar spainiem jācel pāri sētai vai arī jātalsa vārtīni valā un jāiet aizgaldā iekšā. Tad jau visādi brīnumi gadās — gan sivēni

laukā izmūk, gan kāda nīknāka sivēnmāte metas kost. Būšot jaunas siles. Tad gan varēsīm braukt ar ratiniem un turpat saliet. Zalbarību arī neregulāri atved...

Visi jau domā, ka mēs briesmīgi daudz pelnām. Bet kas tie pieci vai seši simti uz diviem cilvēkiem mēnesī ir? Maksā par sivēniem par katru sivēnmāti maksā rubli, par katru kuili trīs rubļus. Es jau smeļos, sak, dodiet man uz fermu kādus simtus kuiljus vien. Apkopšu, pabarošu — un bez problēmām...

Bet tas jau tikai joks. Tatjana strādā, un tagad pēc atvaļinājuma, kas tepat mājās aizvadīts, atkal ik dienas ies uz fermu. Un tāpat kā agrāk centīsies visu pēc iespējas labāk padarīt. Raižesies, uztrauksies.

Tā paiet mūžs, vienā darbā un rūpēs. Zēl gan. Iespējams, ka citā, godīgākā un taisnīgākā valstī dzīvojot, viņa paveiktu vairāk. Taču laimīga viņa ir tieši šeit — kur vīrs, bērni, mazbērni, kur viņas mājas un liktns.

Lidija Kirillova

□ **ATTĒLĀ:** Tatjana Cērmīniece savas mājas pagalmā kopā ar vecākajiem mazbērniem Agitu un Raimonu. Turpat arī krietnais Duksis un drusku palaidnīgais Riksis, kuri līdz ar mājas sargāšanu uz pusslodzi piepelnīties arī fermā — kerstot žurkas.

Jāņa Silicka foto

Padomju Latvijai — 50

Tuvojas vēsturiska diena mūsu republikas dzīvē — 50. gadskārta kopš Latvijā atjaunota padomju vara.

1939. — 1940. gadā Latvijā izveidojās savdabīga situācija, kurā atspoguļojās Baltijā un Eiropā notiekošo procesu viss pretrunīgums. Izraut mūsu republiku no tā laika vēsturiskajiem apstākļiem, apskatīt notikumus izolēti — nozīmē tos analizēt antizinātniski. Dzemēl 1940. gada vēsturisko apstākļu daudzveidīgums atsevišķās publikācijās tiek reducēts vienīgi uz ārpolitiskajiem aspektiem, proti — uz padomju karaspēka ienākšanu Latvijā. Tādi faktori kā starptautiskais stāvoklis, ekonomiskais stāvoklis, tautas masu noskaņojums un valsts iekšējais stāvoklis vēra netiek ņemti, tāpēc apgalvojumus: okupācija vai revolūcija nedrīkst jautāt kopā, jo tie ir divi dažādi skati uz vēsturi.

Kā zināms, pēc 1934. gada 15. maija apvērsuma tika atļautas visas legālās buržuāziskās partijas, arī Zemnieku savienība, padzīta Saeima, likvidētas buržuāziskā demokrātiskās brīvības un ieviests valstī karastāvoklis. Vecākās paaudzes cilvēki atceras, ka tieši šajā periodā krasi pastiprinājās represijas pret visiem demokrātiskajiem spēkiem, sevišķi pret strādnieku šķiru un tās avangardu — Komunistisko partiju. Pagrīdē cīņu pret Ulmaņa režīmu turpināja Strādnieku un zemnieku sociālistiskā partija, kuru bija izveidojuši vēl kreisie sociāldemokrāti, Latvijas Darba jaunatnes savienība.

Represijām šajā periodā tika pakļauti pat daži Saeimas deputāti, buržuāziski demokrātisko partiju pārstāvji un sociāldemokrātiskās partijas vadība. Liepājas koncentrācijas nometnē tika ieslodzīts 521 cilvēks, no 1934. gada 15. maija līdz gada beigām Latvijas politpārvalde represēja 3483 cilvēkus.

Ar solījumiem «atbrīvot Latviju no partiju jūga» un «atjaunot latviešu tautas vienotību jaunam saimnieciskam uzplaukumam» valdošais režīms centās iekļaut savas politikas gultnē zemniecību, pilsētu stikburžuāziju un atsevišķus proletariāta slāņus, kas, starp citu, daudzējādā ziņā tam arī izdevās. Veicot ekonomikas atdzimšanas pasākumus, ceļot darba ražīgumu, izmantojot ārzemju laukstrādniekus, 1934. — 1939. gadā tika sasniegti rūpniecības un lauksaimniecības produkcijas pieaugums, taču strādnieku reālā darba alga samazinājās. Cenu pieauguma tendences sevišķi izpaudās 1939. — 1940. gadā, un to uzskatīja apliecina statistikas dati.

Sākoties otrajam pasaules karam, kad aptūka izejvielu un samazinājās eksports, sākās ražošanas sašaurināšanās un pieauga bezdarbs. 1940. gada marā sākumā bezdarbnieku skaits pārsniedza 14 000 cilvēku. Autoritārā režīma iekšpolitika tautas masās radīja pilnīgi pamatotu neapmierinātību, bet sākusies ekonomiskā krīze pārauga vispārniecālajā krīzē, kura vēl vairāk pastiprinājās ar otrā pasaules kara sākumu, kad Eiropā izveidojās kritisks starptautiskais stāvoklis.

1939. gada februārī Rīgā nelegāli notika LKP 26. konference, kurā izstrādāja antifāšistiskās Tautas frontes programmu, ko atbalstīja Strādnieku un zemnieku sociālistiskā partija un Latvijas Darba jaunatnes savienība. Šis platformas galvenais mērķis bija gāzt Ulmaņa režīmu, izcīnīt demokrātiskas brīvības un izveidot revolucionāru Tautas frontes valdību. 1939. gadā izstrādātās Tautas frontes platformas pamatnostādnes vēlāk kļuva par A. Kirhenšteina vadītās Tautas valdības darbības programmu 1940. gada jūnijā — jūlijā un saliedēja visus tautas demokrātiskos spēkus. Šajā periodā Latvijas Kompartija plaši balstījās uz Tautas frontes spēkiem

un izstrādāja revolucionārās rīcības plānu, ņemot vēra politisko spēku izvietojumu valstī un tautas vispār-demokrātiskās prasības.

1940. gada jūnijā revolucionārais pacēlums Latvijā sasniedza kulmināciju, un Ulmaņa valdība, neredzot citu izeju, piekrita padomju karaspēka ienākšanai Latvijā. Visiem zināms, kā revolucionāri noskaņotā Rīga sagaidīja Sarkanās Armijas dalas. Par to liecina dokumenti, fotoattēli un to dienu aculiecinieki. Viņi atceras arī to, kā policija uzbruka demonstrantiem, laižot darbā stekus un šaujamočus — tika ievainoti 29 strādnieki. Notika vienas dienas streiki pret policijas represijām. Taču «nesnauđa» arī dažādu buržuāzisko partiju pārstāvji, kuri, cenšoties saglabāt savu kundzību, mēģināja izveidot buržuāzisku koalīcijas valdību. Pēc palīdzības viņi griezās pie A. Višinska, kurš apsolīja atbalstīt šos plānus.

1940. gada 20. jūnijā tika izveidota jaunā valdība no 12 cilvēkiem. Ar Višinska palīdzību pie varas nāca ievērojami liberālās buržuāzijas un inteliģences pārstāvji, bet nevis Kompartija, kā apgalvo LTF politiķi, sagrāba varu. 19. Eiropas valstis atzina varas pāreju «Latvijas Tautas valdības» rokās.

21. jūnijā LKP Tautas valdībai iesniedza savas prasības, kurās tā apņēmas izpildīt, tas ir — Kompartija norādīja notikumu mierīgas attīstības ceļu. Tādējādi ar Tautas valdības dekrētu palīdzību tika izdarīti daudzi svarīgi revolucionāri pārveidojumi, sarīkotas Tautas saeimas vēlēšanas. Latvijas Darba tautas bloka uzvara Saeimas vēlēšanās bija neapstrīdama (97,8 procenti). Ne-tika konstatēts neviens gadījums, kas liecinātu, ka vēlēšanu kampaņā būtu iejaukusies Sarkanās Armijas pārstāvji, kā to tagad apgalvo dažādu rakstu autori. Ievēlētie deputāti pārstāvēja Latvijas daudz nacionālā iedzīvotāju sastāva dažādus slāņus un šķiras.

1940. gada 21. jūlijā Tautas Saeima pasludināja Latvijā padomju varu un paziņoja par Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas izveidošanu, kā arī pieņēma Deklarāciju par Latvijas PSR iestāšanos PSRS.

Tomēr sociālistiskie pārkarņojumi Latvijas PSR sākās kazarmu sociālisma apstākļos. VK(b)P pieredze (zināmā mērā — negatīva) automātiski tika pārņemta uz Padomju Latviju, kuru staliniskā vadība uzskatīja par atpalikušu agrāru zemi. Latvijas PSR tika uzspiestas PSRS esošās sabiedriskās attiecības, pārvaldes struktūras, saimnieciskais mehānisms utt. Latvijas komunistus, visu republikas tautu, tāpat kā visu padomju tautu, cietirdīgi apmānīja Stalins. Sevišķi smagu triecienu Latvijas tautai stalinisms deva ar 1941. gada 14. jūnija deportācijām (bez tiesas un izmeklēšanas).

Novērtējot 1940. gada revolucionāros notikumus Latvijā, to galīgos rezultātus, jāņem vēra, ka Stalins izkroploja sociālisma idejas, partijas politiku, taču Latvijas darba tauta savā vairākumā izvēlējās sociālistiskās attīstības ceļu.

Svētku priekšvakarā Latvijas KP rajona komitejas birojs sirsntgi apsveic visus rajona iedzīvotājus, kuri ar savu darbu palīdzēja veidot mūsu sociālistiskās republikas ekonomiku un kultūru, aizstāvēja to pret fašisma irokojumiem kara gados, atjaunoja gruvešos pārvērstās pilsētas un laukus.

21. jūlijā Preiļos no plkst. 11.00 līdz 12.00 būs organizēta ziedu nolikšana pie V. I. Ļeņina piemiņai par godu šai vēsturiskajai dienai. Aicinām piedalīties visus, kas vēlas.

P. Romanovs,

LKP Preiļu rajona komitejas
otrais sekretārs

Replika

Štrunts par bitēm...

Ir tautas teiciens: štrunts par bitēm, ka tik medus. Bet pēc kolhoza «Dubna» sadalšanās abu jaunizveidoto saimniecību vadība izlēmusi, ka nav vairs vajadzīgas ne bites, ne arī medus. Bijušajam kolhozam «Dubna» piederēja liela drava — 600 saimes. Bija tai gādīgs saimnieks — Antons Bernāns, godprātīgi strādāja pārējie bitenieki. Bet

tagad drava gandrīz likvidēta, tas ir — pārdota.

Kas bites nopircis? Uzreiz uzminēt būs grūti. Par 400 saimju īpašnieci kļuvisi Kuldīgas finiera fabrika «Vulkāns». Dala bišu šovasar medu vāc Veritas krestos, dala tepat — mūsu rajonā. Par tām rūpējas tas pats Antons Bernāns. Jānis Cipāns un pārējie šejienes bitenieki.

Algu, protams, viņiem maksā fabrika «Vulkāns», medus — arī «Vulkānam».

Jādomā tikai: vai tas bija prāta darbs likvidēt (lēti pārdot — vienu bišu saimi par 150 rubliem) kurzemniekiem? Vai Latgalē ir bišu pārpilnība un pēc medus nav pieprasījuma? Kur nu vēl tas labums, kas butu iegūts no bitēm ābolīna lauku apputekšnošana

B. Bulstāks

Te, lastējā; pats galvenais vēl priekšā, jo šī grāmata vēl nav pabeigta. To turpina pati dzīve. Dzīvs ir arī grāmatas varonis un autors Boriss Jelcins. No vecas Urālu barakas, kur aizritēja viņa bērnība, līdz Kremli — tāds ir viņa memuāru diapazons. Tās ir rindas no priekšvārda grāmatai «Grēksūdze par uzdoto tematu». Savā ziņā tā ir dienasgrāmata, ko rakstījis cilvēks, kurš ir viens no pārbūves uzjundītājiem. Izlasījis šo darbu, tu varbūt sapratīsi, ka dzīve ir jāpārveido — kaut vai tai nelielajā darbalaukā, kur cilvēkam lemts strādāt — tā priekšvārdu beidz laikraksta «Sovetskaja molodjoz» redaktors A. Bļinovs, kam nesenā pagātnē izdevās iedabūt laikrakstā interviju ar B. Jelcinu. Pēc tam to pārpublicēja daudzi preses izdevumi. Tas bija saistīts ar redaktora atcelšanu un sodīšanu... Grāmatu laidīs klajā Latvijas Bērnu fonds. Cena tai uzlikta ar piemaksu. Šos līdzekļus izlieto materiālās palīdzības sniegšanai bērniem. Pats autors honorāru par šo grāmatu savukārt nodevis vienreiz lietojamo šļirci un modernu medicīnas iekārtu legādei.

Piedāvājam saīsinātā variantā grāmatas pēdējo nodaļu.

1989. gada 29. un 30. jūlijs, man šķiet, teles mūsu sabiedrības vēsturē. Maskavā notika starpreģionālās tautas deputātu grupas pirmā sanāksme. Sabrūka vienveidīgās domāšanas un vienprātības laikmets. Kaut gan uz deputātiem tika izdarīts bezprecedenta spiediens un mūs mēģināja nozāķēt par šķeltniekiem, frakcionāriem, diktatoriem un tamlīdzīgi, mēs tomēr sanācām kopā.

Kālab mums tas bija vajadzīgs? Tas, kas notiek mūsu zemē, ved uz katastrofu. Ar kaut kādiem pagaidu līdzekļiem un puspasākumiem situāciju nav iespējams glābt. Tikai ar enerģisku, radikālu rīcību mēs varam tikt laukā no bezdibena. Visu, ko savās priekšvēlēšanu programmās deklarēja progresīvie deputāti, visas labākās idejas un ierosinājumus strupceļā pārvarēšanai mēs esam mēģinājuši apvienot starpreģionālās deputātu grupas tēzēs un platformā.

Es šajā grāmatā neesmu centies daudz teorētizēt. Bet varbūt tomēr pienācis laiks kaut pavisam īsi raksturot programmu, kas ir manas darbības pamatā un kam pievienojas daudzie starpreģionālās grupas deputāti.

Lai cik tas būtu dīvalni, taču nemaz nav tik daudz to principiālo tēžu, kas nošķir tā dēvētos labējos un kreisos. Šķiet, pats galvenais ir iautājums par īpašumu. Ja atzīstam privāto vai individuālo, kā kuram patīk izteikties, īpašuma valdījumu, sabrūk galvenais bastions, uz kura turas valsts īpašuma monopolisms un viss, kas ar to saistīts, — valsts vara, cilvēka atsvešināšana no viņa paša darba utt.

Otrs, laikam gan ne mazāk svarīgs jautājums, ir iautājums par zemi. Lozungs «Zemi — zemniekiem!» patlaban ir vēl aktuālāks nekā pirms vairāk nekā 70 gadiem. Tikai tad, kad zemei atkal būs saimnieks, mēs būsim padēsi. Tālāk nāk varas decētralizācija, republiku ekonomiskā patstāvība un reāla suverenitāte. Atrisinot šos iautājumus, lielā mērā tiks atrisinātas nacionālās problēmas.

Es te plašāk neēribru izteikties. Mūsu starpreģionālajā deputātu grupā ir ļoti labi ekonomisti, tādi kā Smelovs un Ponomovs. Viņi izstrādājuši veselu kompleksu arhisteidzamu akciju mūsu finansu glābšanai.

Svarīgs aspekts ir arī attiecības ar baznīcu. Man šķiet, Staļinam izdevās radīt pasaulē vienīgo valsti, kurā bija pakļauta un nospiesta uz ceļiem pat baznīca. Tikai tagad baznīca pamazām sāk atgūties pēc daudzu gadu desmitus sanemtajiem smagajiem sītieņiem. Jaunākajā presē mēs tagad lasām, ka baznīca kalpotāji partijas orgāniem un Valsts drošības komiteļai ziņojuši par draudzes locekļiem. Šie nesenās pagātnes fakti, tāpat kā tikko piedzīvotā situācija, kad atteicās reģistrēt grieķu katoļus, liecina nevis par baznīcas krišanu, bet gan par to, ka allaž, kad sabiedrība ir slima, neveselī ir visi tās locekļi. Tagad baznīca sākusi atveseloties. Un es esmu nārliecināts, ka pienāks tā diena, kad baznīca nāks sabiedrībai palīdēt ar savām mūžīgajām vispārlicēviskajām vērtībām.

Apzinas brīvību garantē mūsu Konstitūcija. Taču mēs ļoti labi zinām, ka šis princips tiek realizēts dzīvē. Un šis Konstitūcijas pants paliks tikai fikcija, līdz mūsu zemē būs realizētas ekonomiskās un politiskās reformas, līdz par sabiedrības galveno vērtību kļūs cilvēks. Taču pagaidām mums viss ir otrādi. Mūsu partiski birokrātiskās sistēmas galvenā vērtība ir valsts. Tai mēs arī kalpojam. Es ceru, ka līdz šī dienesta beigām palikuši tikai daži mēneši, nedēļas un dienas... Vismaz es cenšos un centīšos pa-

nākt, lai tas tā būtu.

Par VDK, armiju un Iekšlietu ministriju. Te, protams, gandrīz viss ir skaidrs. Šis brašās organizācijas allaž bijušas valstiskuma balsts. Totalitārajās sistēmās to loma un spēks daudzkārt pieaug. Nevienu no šiem orgāniem nav skāruši pārmaiņu vēļi. Pat otrādi — Valsts drošības komiteļas priekšsēdētājs Krjuč-

Boriss Jelcins:

„Grēksūdze par uzdoto tematu“

kovs, pārlēkdams pāri kandidāta pakāpienam, pavisam negaidot tūlīt iekļuva Politbiroļa sastāvā. Ar to tika turpināta vecā tradīcija — partijas virsotnes saauzdzēšana ar drošības orgāniem. Tas, protams, visus šokēja. Šajos pārbūves un atklātuma laikos Gorbačovam kaut vai aiz takta sajūtas un veselā saprāta apsvērumiem vajadzēja attēlkties no nodoma pārvērst vienu no valsts komiteļām par pašu galveno komiteļu. Tomēr izrādījies, ka varaskāre un balles zaudēt varu bijušas stiprākas par jebkuru loģiku un veselo saprātu. Valsts drošības komiteļai lasargā partijas intereses. Lai tad arī Krjučkovs būtu blakus, tepat pie sāniem.

Gan armiju, gan VDK var glābt tikai atklātums un publiskums. Par to tad arī cinīsimies mēs visi, kam dārga pārbūve. Attiecībā uz šo resoru nākotni nekā jauns nav jāzdomā. Cilvēce jau izstrādājusi labu mehānismu, kas regulē attiecības ar armiju un drošības dienestiem, kad pēdējie kalpo sabiedrībai, nepacelas pāri sabiedrībai un ir pakļauti parlamentam. Manuprāt, armijai jāklūst profesionālai, brīvprātīgai. Tikai tad tā varēs kvalitatīvi mainīties uz labo pusi.

Esmu tālu novirzījies sānu no iesāktā stāstījuma par starpreģionālo grupu. Bet turpinājumus ir visai zīmīgs. Kamēr starpreģionālās deputātu grupas koordinācijas padome, deputātiem upurējot savas retās brīva laika stundas, rīkoja sēdes un lika kopā visus prātus, lai domas triecienuzbrukumā izstrādātu krīzes pārvarēšanas programmas, sākas pavisam citāds uzbrukums — grupas dalībnieku diskreditēšana. Laikrakstu slējās, vēlētaļu sapulcēs un parastajās partijas aktīva sanāksmēs, visur, kur vien varēja un nevarēja, tika zinots, ka viņi, proti, mēs, gribot sagrābt varu, ieraut valsti haosā un novest pie diktatūras. Viņi, šie avantūristi, intelligenti un birokrāti, tika teikts, ir tāli no tautas, daudzliem no viņiem ir tumša un neskaidra pagātne... Tas viss varbūt izklausās smieklīgi un amantāli, bet patiesībā ir briesmīgi. Vēsture mums neko nav iemācījusi.

Būtu laiks saprast, ka starpreģionālā deputātu grupa nav «ambiciozu, varaskāru darbinieku kopa». Tā paūz tās prāvās sabiedrības daļas intereses, kas uzskata, ka pārbūve mūsu zemē nenotiek pietiekami konsekvēnti un enerģiski, taču mūsu pašreizējās neļaimas nav izraisījis tas, ka mēs tagad cenšamies labu sociālismu arstēt ar sliktu kapitalismu. Gluži vienkārši, mēs, sadūrušies ar pirmajām grūtībām birokrātiskā kazarmu sociālisma reformēšanā, izeju meklējam tais našās vecajās administrēšanas un komandēšanas metodēs.

Pats galvenais tomēr ir noti-

cis. Grupa darbojas, grupa izstrādā mūsu sabiedrības attīstības stratēģiju un taktiku. Tā kā te sakopoti paši gaišākie prāti, beigu beigās tauta tomēr sekos mūsu grupai.

Pēc starpreģionālās deputātu grupas darba pabeigšanas sākās īsās parlamenta brīvdienas, bet jau septembra vidū es biju Amerikā. Uzturējos tur tikai deviņas dienas, taču šis īsais brauciens sacēla lielu troksni.

Uz ASV devos pēc vairāku sabiedrisko organizāciju, universitāšu un politisko darbinieku uzaicinājuma. Pavisam biju saņēmis kādus piecpadsmit lēļugumus. Tika plānots divu nedēļu brauciens, taču partijas Centrālā Komiteļa nolēma mani atlaist tikai uz nedēļu. Organizētāji to uztvēra kā katastrofu un lūdza mani pacensties ietilpināt šai vienā nedēļā visu ielānoto tikšanos un lekciju programmu.

Par manu braucienu daudz rakstīja gan pašās Savienotajās Valstīs, gan arī mūsu zemē. Tāpēc nav īpašas vajadzības si-

ar to neapmierinājās. Pēc kāda laika Centrālajā televīzijā ar iepriekšēju pieteikumu programmā «Lalks», ko praktizē tikai reti retos gadījumos, tika parādīts pusotru stundu garš raidījums par manu uzturēšanos Savienotajās Valstīs. Un pats galvenais programmas numurs, kura dēļ tas viss tika darīts bija mana tikšanās ar Hopkina institūta studentiem un pasniedzējiem. Es jau teicu, ka Amerikā man bija ārkārtīgi saspringts grafiks. Klāt vēl nāca laika joslu maiņa, nogurums, pietiekama neizpūlēšanās. Tas viss sakrājās līdz tādai pakāpei, ka kādu nakti, gribēdams labāk iemigt, iedzēru pāris miegazāļu tabletes un beidzot iesnāodos, bet pulksten sešos rītā mani jau cēla augšā — septiņos bija paredzēta kāda oficiāla tikšanās, bet astoņos — ierašanās Hopkina institūtā. Jutos gluži kā salauzts, nespēju piecelties. Lūdzu tikšanos atlikt. Man sacīja, ka tas nav iespējams, varot izcelties skandāls Saimnieki to nepārdzīvošot. Un tā es, būdams

absolūti bez spēka, saņēmos. Aizvadīju pirmo tikšanos un pēc tam arī otru. Vēlāk jau bija vieglāk. Tad nu no desmitiem iespējamo variantu mūsu televīzija padomju skatītājiem parādīja tieši šo tikšanos. Tehnisko ierakstu tā bija saņēmusi nezin no kurienes. Kaut gan varu iedomāties, kur tā to dabūja.

Turklāt speciāli meistari bija videolenti tā īpaši samontējuši. Kur vajag, par kādu sekundēs daļiņu pieturējuši attēlu vai atkal pastiepuši kādu vārdu vai skāņu. Man par to zināja Ostantkinas videoinženieri. Viņi pat uzrakstīja vēstuli. Tā tika nodota komisijai, kas izmeklēja mana brauciena tendenciozo atspoguļojumu presē. Dabiski, ka šo kļiedzošo faktu ar lenti neviens nemēģināja pārbaudīt un noskaidrot.

Man tā tomēr bija mācība. Pastāvot šai sistēmai, kas mani neieredz, kas seko katram manam solim, tver katru manu veiklāku vai neveiklāku kustību, es ne mirkli nedrīkstu zaudēt paškontroli. Ja es būtu zinājis, ka arī tur, citā kontinentā, man pat pusazīmjušam kāds sekos, es... Jā bet ko tad es būtu darījis? Vai nebūtu dzēris zāles? Nē, bez miega es nebūtu varējis izturēt. Vai varbūt būtu atteicies no tikšanās? Arī tas nebija iespējams. Man šajā braucienā vienkārši nevaladzēja tik ļoti sevi noslogot. Nākotnē man tas jāņem vērā.

Bet drīz pēc tam bija vēl viens atgadījums, kas man deva daudz smagāku triecienu. Un atkal tā bija vistīrākā provokācija, organizēta provokācija.

Pēc tikšanās ar vēlētajiem es ar automašīnu braucu pie sava drauga no Sverdlovskas laikiem. Devos uz viņa vasarnīcu Maskavas apgabalā Uspenskās ciematā. Netālu no mājas soferi atlaudu. Es tā rīkojos gandrīz vienmēr. Lai kādus pārsimt metrus noietu kājām. «Volga» aizbrauca. Es noņāju dažus metrus, kad pēkšni aizmugurē parādījās kāda cita mašīna. Es attapos upē.

Udens bija gandrīz ledains. Kājas aukstumā stinga, es tikko aizpeldēju līdz krastam, kaut gan ātrādos no tā tikai dažu metru attālumā. Izķepurojies malā, paliku tā kādu laiku zemē gulam, kamēr attapos. Gaisa temperatūra bija ap nulli, es aukstumā drebēju. Sapratu, ka pats līdz mājām netikšu, tāpēc devos uz milicijas posteni.

Dežurējošie milicijā mani uzreiz pazina. Viņi man ielēja tēju. Kamēr to dzēru, kamēr mazliet apzāvēju drēbes, pats pie sevis lādējos — tas nu par daudz, bet nekādu iesniegumu nerakstīju. Drīz vien man pakal atbrauca sieva un meita. Kad atvadījāmies, es milicijas vēlēreiz lūdzu par šo atgadījumu nevienam nezinot.

Un tomēr man godīgi jāat-

zīst, ka šī provokācija pret mani tai brīdī izdevās. Mani daudzie piekritēji panikā ziņoja, ka mana popularitāte mazinoties. Un tad vēl tika palaistas baumas, ka es esot braucis uz vasarnīcu pie savas mīļākās, bet viņa nezin kāpēc uzlējusī man vīrsu spaimu ūdens. Tās, protams, ir nīnīgas blēņas, izdomājumi. Bet laikam jau ir tā, ka jo lielākas mulķības, jo vieglāk tām notic. Turklāt laudim taču gribas laiku pa laikam dzirdēt kaut ko nīkantu. Un te nu lielais pārbūves piekritējs, skat vien, iemilājies, zaudējis galvu...

Pēc aukstās peldes es divas nedēļas biju nopietni slims, saaukstēšanās bija šarūsi vienu plaušu. Tāpēc sesijai kādu laiku sekoju pie televizora ekrāna. Ieraudzīju ļoti bēdīgu ainu. It sevišķi — ja nem vērā, cik asa situācija izveidojusies mūsu zemē un cik ļoti tagad nepieciešami principiāli lēmumi, kas vēl varētu palīdzēt pārvarēt krīzi. Bet lēmumi netiek pieņemti. Kardīnālu likumu pieņemšana tiek atlikta uz nezināmu laiku, un mēs visi aizvien vairāk tuvojāmies tam punktam, kad mums vairs nevarēs palīdzēt paši drosmīgākie un progresīvākie likumi.

Es atceros, cik asi un tēlaini Jurijs Afanasjevs Tautas deputātu pirmajā kongresā novērtēja toreiz tikko ievēlēto Augstāko Padomi. Viņš to nosauca par stalīniski brežņevisku padomi. Kaut gan es viņu ļoti cīenu, šim salīdzinājumam tomēr nevaru piekrist. Mūsu Augstākā Padome nav stalīniski brežņeviska. Šķiet, ka tas ir pārāk augsts, bet varbūt arī pārāk zems novērtējums. Tā ir gorbačoviska padome. Un nīnīgi atspoguļo mūsu priekšsēdētāja nekonsekvenci, bailīgumu un sīleksmi uz dažādiem pagaidu lēmumiem un puspasākumiem. Augstākā Padome visu dara daudz vēlāk, nekā vajadzētu. Tā visu laiku ar novēlošanos seko aizējošajiem notikumiem tāpat kā mūsu priekšsēdētājs.

Beidzoties mūsu rudens sesijai, tieši kā mums par pamācīšanu, trījās sociālistiskajās valstīs sabrūka totalitārajs sociālisms, ko Staļins šim valstīm bija uzspīdējis pēc kara. Un gandrīz vai izsmēļot mūs par mokās dzimušajiem vairāk nekā četriem pārbūves gadiem, gan VDR, gan Čehoslovākija, gan Bulgārija dažu dienu laikā izdarīja tādu lēcienu no pagātnes uz normālu, cilvēcisku un civilizētu sabiedrību, ka grūti pateikt, vai varēsīm tās kādreiz panākt.

Es ļoti priecājos par šīm pārmaiņām sociālistiskajās valstīs. Man prieks par mūsu kaimiņiem. Bet man šķiet, ka sakarā ar šīm pārmaiņām arī mums vajadzētu citādi novērtēt to, ko mēs tik lepnī saucam par pārbūvi. Tad mēs drīz vien sapratīsim, ka uz zemeslodes esam palikuši faktiski vienīgā valsts, kas ļaunajā XXI gadsimtā domājam ielēt ar to pašu veco XIX gadsimta ideoloģiju. Pavisam drīz mēs būsim palikuši pēdējie ledzīvotāji mūs uzvarējušā sociālisma valstī, kā teicis kāds gudrs cilvēks.

Paši jaunākie notikumi. Pa Maskavu kļīst baumas, ka tuvākajā plēnumā notiksot apvērsums. Gorbačovs gāzīsot no PSKP CK ģenerālsēkretāra amata un atstāšot viņam tikai tautas deputātu vadīšanu. Es šim baumām netīcu, bet ja tā tiešām notiks, es nīlūnumā cīnīšos par Gorbačovu. Tieši par viņu — savu mūžīgo oponentu, kam tā patīk pagaidu lēmumi un puspasākumi. Šī taktika viņu beļņu beigās pazudinās, ja viņš, protams, pats neapņēms šo savu galveno kļūdu. Bet pašlaik, vismaz līdz tuvākajam kongresam, kurā varbūt arī parādīsies jauni līderi, viņš ir vienīgais cilvēks, kas partiju var paelābt no galīga sabrukuma.

Labētie diemžēl to nesaprot. Viņi uzskata, ka ar vienkāršu mehānisku balsošanu, ar rokas pacelšanu viņiem izdosies pagriezt vēsturi atpakaļēitā.

Protams, šādu baumu ierakulēšana ir simptomātiska. Mūsu milzīgā valsts balansē uz nāša esmens. Un neviens nezina, kas ar to notiks rīt.

Šis grāmatas lasītājam ir mazliet vieglāk nekā man. Viņš jau zina, kas notika rīt, kur esmu es un kā man klājas.

Viņš jau zina, kā klājas mūsū zemē. Un kā klājas mums visiem...

LETA preses dienests

Sakopt dalīņu Latvijai

Ilgi negadījās būt Sustā Ieb, kā pa jaunam šo vietu sauc, Zakīšos. Apkārtni vairs nepazīt. Susta ezers nosēdies un aizaudzis. Aizaudzis arī kādreizējais skaistais parks, kura dienvidu pusē, pasaulslaveno Krievijas zinātnieku Kovalevska māja bija Zakīšu skola. Viss izmainījies līdz nepazīšanai uz sliktu pusi, jo Sustam gadu desmitiem nav bijis īsta saimnieka. Var teikt, gandrīz no muižas laikiem.

Pēdējā laikā gleznainais Sustas zemes stūrītis atdzīvojis. Jo tam atradies saimnieks — pretlētis Arkādijs Višnevskis, kurš te personīgajā lietošanā panēmis 22 hektārus zemes un ir apņēmības pilns sakopt šo dalīņu Latvijai.

Pirmais, pie kā ķēries Arkādijs Višnevskis, ir parks. Izciirsti krūmi, izžāģēti nokaltušie koki un zari, parks izretināts. Tajā aug unikāli koki, pat «ārznieki». Liepas, kas šogad ir vienos ziedos, sniedz 30 metru garumā. Ir varens, ar 5 metru apkārtmēru ozols. Egļu staltums arī sasniedz 30 un vairāk metrus. Ir arī lazdas.

Otrs brīvzemnieka Arkādija Višnevskā svarīgākais uzdevums ir Kovalevska mājas remonts, lai tā iegūtu savu agrāko izskatu. Tas sāks darīt. Tikai grūtības ar celtniecības materiāliem. Pēc mājas atjaunošanas domāts, ka tur ierīkot brāļu Kovalevsku muzeju.

Neliela uzzina par viņiem. Aleksandrs Kovalevsks (1840. — 1904.) — salīdzināmās un evolucionārās embrioloģijas pamatlicējs Krievijā, bioloģijas zinātnu doktors, profesors un akadēmiks. Vlādimirs Kovalevsks

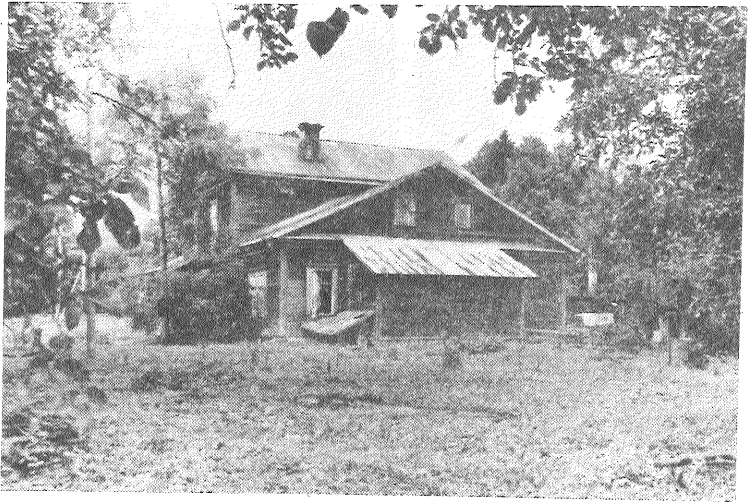

(1842. — 1883.) — evolucionārās paleontoloģijas pamatlicējs Krievijā, bioloģijas zinātnu doktors un akadēmiks. Slaveno novadnieku piemina tiek saglabāta. Kolhoza «Vārkava» ciematā viena no ielām nosaukta brāļu Kovalevsku vārdā.

Kā Arkādijam Višnevskim veicas ar zemes apsaimniekošanu, saimniecības ēku celtniecību? Sopavasār iesēti 8 hektāri miežu, iestādīts 1 hektārs kartupeļu, aug arī mītrās. Savas tehnikas lauku darbu veikšanai viņam nebija. Izpaldzēja kolhozs «Vārkava», par ko jaunsaimnieks tā vadībai ir ļoti pateicīgs.

Ar saimniecības ēku celtniecību ir sarežģītāk. Vispirms jāuzbūvē šķūnis, kur novietot lopbarību. Citādi sagatavotās siena kīpas patlaban glabājas Kovalevska mājā.

Brīvzemnieks nolēmis audzēt aitas. Tā ap astondesmit. Būs vilna, ādas kažokiem un arī gaļa. Pirmās aitas jau iegādātas. Jāceļ tām mītne. Aitu kūts galvenokārt būs no koka, tikai stabli starp balkiņiem — no klieģiem.

Jo mīnē vajadzīga sausa. Citādi aitas slimo.

Arkādijam Višnevskim darba ir atliku likām. Visam mūžam, un vai vēl paspēs. Bet dalīna Latvijai — kādreizējais Sustas muižas komplekss — ir jāsaņem. Tā brīvzemnieks Arkādijs Višnevskis ir nolēmis un dara

visu, kas ir viņa spēkos, kaut gan pirmie rezultāti būs redzami tikai pēc gadiem pieciem.

Jānis Gurgons

ATTĒLOS: Kovalevska iela Vārkavā; bijusī Kovalevska māja Sustā.

Jekpa Silicka foto

Atgriezoties pie publicētā

„Latgales studentu tēvs“

Ar interesi «Novadnieka» 26. jūnija numurā izlasīju V. Trojanovska rakstu «Latgales studentu tēvs». Piekritot visam tajā teiktajam, tomēr gribas aizpildīt kādu būtisku robu šajā rakstā. Tas attiecas uz pēckara gadiem, kad, runājot par izcilā pedagoga un Latgales sabiedriskā darbinieka Bronislava Spūļa darbību, ir svarīga dzīves posma «izlaidums», jātic, ka negribēta (nezināšanas dēļ) noklusēšana. Un tā attiecas tieši uz Preiļiem. V. Trojanovska rakstā teikts: «Pēc kara nedaudz strādāja Krāslavā, tad līdz pat pensijai viņam atļāva pasniegt krievu valodu latviešu studentiem». Taču starp Krāslavu un «latviešu studentiem» bija samērā ilgs darbības posms Preiļu 1. vidusskolā.

Kad 1944./45. mācību gadā Preiļos tika nodibināta vidusskola, Bronislavs Spūlis kļuva par tās direktoru un vidusskolas klases mācīja krievu valodu. Tie bija grūti gadi. Skola izvietojās vecajā pili un bijušajā pamatskolas ēkā Daugavpils ielā. Atceros, ka B. Spūlis rūpējās par abu celtnu remontiem, izlēmā organizēja (ar skolēnu vecāku palīdzību) malkas sagādi mežā skolas apkurei.

Tie bija skarbi stalinisma gadi, karš beidzās tikai pirmā mācību gada beigās. Taču tādi augsti kulturāli skolotāji kā Spūlis, Saleniece, Ivanovskis, Iesalniece, Bērziņa spēja nodrošināt labu mācību līmeni, varbūt arī pasargāt no ekstremālām galējībām.

B. Spūlis pret visu notiekošo arēlī bija visai ieturēts, taču varēja apjaust, ka daudz kas kara un pēckara gadu norisēs viņu satrauc un neapmierina. Cik varēja just, arī pret B. Spūli no vietējo «varas ešelonus» puses nebija lielas uzticības, jo viņš 20. — 30. gados bija pazīstams valsts un sabiedriskais darbinieks, bet vācu okupācijas laikā — Rēzeknes komercskolas direktors. Tāpēc drīz vien B. Spūli no Preiļu vidusskolas direktora amata atcēla un aizvietoja ar

nākamo ekonomistu Mārtinu Lāci. Taču arī viņš drīz vien devās uz Rīgu, un šo posteni iņņēma no Krievijas atbraukušais Dančauskis, raksturā labsirdīgs, taču ar samērā zemu profesionālo un vispārkulturālo līmeni.

Kas attiecas uz B. Spūli, tad viņš kādu laiku vidusskolā strādāja par skolotāju, bet pēc tam (ja nemaldos — 1947. gadā) devās uz Rīgu, kur arī tiesām mācīja krievu valodu LVU studentiem.

Būdam universitātes students, Rīgā samērā regulāri satikos ar B. Spūli, biju pie viņa mājās Dzirnavu ielā. Viņam bija daudz grāmatu un žurnālu par Latgali un — latgaliski. Laikā, kad strādāju «Padomju Jaunatnē», viņš man deva rakstiem dažus materiālus par Latgali, 30. gadu latgaliešu izdevumus. Sevīski žurnālā «Latgales Skola» (1921. — 1938.), kura redaktors viņš pats kādu laiku bija, publicēts daudz nozīmīgu B. Spūļa rakstu par Latgales kultūru un izglītības jautājumiem. Līdz šim nav izdarīta to sistemātiska aptveršana un izvērtēšana. Taču tāos ir ne mazums atziņu, kas lieti var noderēt tagadējā — trešajā Latgales atmodā.

Pēteris Zeile

Vēstule redakcijai

Nenesiet savu netīrību mūsu mājās!

Daži iedzīvotāji no dzīvojamām mājām Līvānos, Rīgas ielā Nr. 41, Nr. 43 un Ipašī Nr. 37 a, šķiet, neredz, nesaoz un nesajūt tālāk par savu degunu, jo regulāri izmanto eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas bērnudārza atkritumu konteinerus, lai atbrīvotos no netīrības savās mājās, bet līdz ar to — piemēslotu citu mājas.

Atkritumu konteineri atrodas bērnudārza teritorijā, kurai apkārt žogs, bet vakaros un brīvdienās konteineriem līdzās esošie vārti ir noslēgti. Tātad vajadzētu saprast, ka lēkšana pāri žogam, lai tur izbērtu kādu dražu, vai atkritumu pārmešana pāri sētai liecina par zemu kultūru. Liekas, kaut ko jau cilvēki saprot, jo šos darbus cenšas izdarīt, tumsai iestājoties.

Protams, kādreiz gadās laikā neiznēst atkritumu spaini, taču tādēļ tas nav jābērta cita sētā. Vai tas būtībā nav tas pats, ja kāds savus atkritumus ienestu cita dzīvoklī un tur tos izbērtu viņa atkritumu spainī?

Un ko gan tikai nemit konteineros un apkārt tiem! Vecas mēbeles, matračus, nolietotus apavus, apķērbus. Bet tas jau ir vēl tas labākais. Visbiežāk mūsu sētnieciņi, brunotāļi ar gariem gumijas cimdēm, ik pirmdienas pa teritoriju jāsavāc izlietotais tualetes papīrs un vēl šis tas cits, ko parasti kārtīgs cilvēks nemēdz rādīt sveša acīm. Netrūkst arī plastmasas maisiņu ar virtuves atkritumiem, kuros jau mālo dzīvā radība. Tā ik nedēļas — katru pirmdienā atkritumu konteineri pilni ar kalnu, bet bērnudārza grupu un virtuves personālam nav kur izbērt atkritumus.

Reiz gadījās uzrunāt kādu vietēli labākalos gados, kurš grāstīās pārmetot pāri sētai savu nesamo, un likt viņam saprast, ka tas nav solidi, taču viņš ne-

saprata. Pagājis nostāk no sētas, viņš «maigi» piedāvāja «brosīts v mordu» savu plātsmasas maisiņu. Bet kāda vecāka sieviete sirds dzilumos jutās aizvainota, ka viņai neatļāva pāri žogam izbērt veselu spaini ar atkritumiem, jo viņa bērēt konteinerā (kas viņai nekādi neizdots, jo tas atrodas pāru gabalu aiz žoga), tāpēc ka strādājot biokīmiskajā rūpnīcā, kam pieder dārzīns, un vēl solīja tādu nekaunību nepiedot un ziņot direktoram.

Cienījamie pilsoņi! Vai nav jauki, ka starp šīm plecstāvu mūra mājām ir skaista zaļa zona, ka ik rītus māmīnas te var atvest savus mazuljus, lai pašas varētu «iegļu sirdi» strādāt? Bet ir laudis, kuri nedomā ne par savu pilsētu, ne par zaļo zonu, ne par mazuliem, pat saviem, kuriem, esot dārzinā, varbūt nereti gadās pacelt netīro papīriņi, ko iznēsā pa teritoriju vējš un kļetojošie dzīvnieki.

Kad ir brīnšķīgs laiks un pie apkārtējo māju logiem ir cilvēki, arī tie, kas nekad savus netīrumus nevarētu tā izkaisīt pa apkārtni, — šķiet divaini — visu redz, bet klusē.

Kādu dienu launa māmiņa sarāja savu meitenīti, kura, aiz bērnudārza sētas rotāļajoties, bija pacēlusī kādu puvekli. «Fu, kakala gadosts, teper saboļeļ!» — un puveklis pāri sētai ielidola kādas grupas laukumā, kurā otrā dienā ieradīsies 30 zēni un meitenes.

Launa vienaldzība! Pilsētas iedzīvotājus ļoti kārtīgi aikalpo speciāla atkritumu savācēja mašīna. Izmantojiet tās pakalpojumus un nenesiet turpmāk savas mājas netīrību mūsu mājās!

Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas bērnudārza kolektīva vārdā
T. Davidenko

REZONANSE

Pārdomas par kādu rīkojumu

Latkraksta «Novadnieks» 82. numurā 1990. gada 12. jūlijā parādījās divains rajona izpildkomitejas rīkojums, kura pirmais punkts ir pretrunā ar preambulu. Piemēram, preambula teikts: «Lai maksimāli koncentrētu rajona valsts pārvaldes orgānu, uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbību neatliekamu republikas ekonomiskās un politiskās Patstāvības uzdevumu veikšanai...».

Bet tālīt pirmais punkts: «Izbeigt sabiedriski politisko organizāciju darbību visos rajona valsts pārvaldes orgānos».

Interesanti, kā var «maksimāli koncentrēt darbību...» «neatliekamu uzdevumu veikšanai...» izbeidot darbību?

Rīkojuma otrajā punktā: «Uzskatīt par nepieņemamu valsts pārvaldes orgānu, uzņēmumu, iestāžu, un organizāciju darbinieku iesaistīšanu sabiedriskos organizāciju rīkotajos pasākumos darba laikā».

Te jāteic, ka sevi cenošas sabiedriski politiskās organizācijas pēdējā laikā nekādus pasākumus darba laikā nerīko, ko nebūt nevar saistīt par valsts pārvaldes orgāniem, kuri siena laikā un tad, kad arī rūpniecībā stāvoklis nebūt nav spīdošs, atraul no darba tūkstošiem cilvēku grandioza, lai arī patiešām skaista pasākuma sagatavošanai. Ja pirmajā punktā dots rīkojums «Izbeigt darbību», tad kāpēc otrajā punktā skaidru lietu padarīt neskaidru? «Uzskatīt par nepieņemamu? Un ko gan iesaukt, ja «Izbeigt visos...»?

Rīkojuma trešais punkts: «Nemt vērā, ka sabiedrisko organizāciju dotie norādījumi valsts pārvaldes orgāniem un saimnieciskajām organizācijām ir atzīti par spēkā neesošiem».

Jāņem vērā, ka norādījumu tagad neviens nedod, bet normatīvos dokumentus, kuri pienemti agrāk un zaudējuši aktualitāti visās civilizētajās valstīs atceļ attiecīgi orgāni (un visai valstī kopumā), bet nevis ar vietēja rakstura rīkojumiem. Bet likumdošanas iniciatīva visām sabiedriski politiskajām organizācijām ir pagaidām vēl garantēta, starp citu, gan PSRS Konstitūcijā, gan Latvijas PSR Konstitūcijā.

Vispār, lai būtu skaidrība, grūti bētos zināt konkrētāk, uz kādām sabiedriski politiskajām organizācijām attiecas «Izbeigt darbību...?» Un vai tāds rīkojums nav pretrunā ar PSRS un Latvijas PSR Konstitūcijām, kā arī ar «Cilvēka tiesību deklarāciju» un vai rajona izpildkomitejas atzīdzošā darbība nesasniedz tādus apmērus, ka arī norādījums «Bistieties dievai!» tiks atzīts par spēkā neesošu?

Ilgoni Kazimiroviči! Zinu, ka jūsu izglītības līmenis un dzīves pieredze jums dod iespēju lieliski tikt skaidrībā par tā vai cita dokumenta loģisko un juridisko pamatojumu, tāpēc — bife divaini redzēt jūsu parakstu zem šī rīkojuma. Varbūt kaut kādā sabiedriski politiskajai organizācijai tomēr ir spēks, lai dotu jums norādījumus?

P. Vertmīnskis,
Latvijas KP Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs

P. S. Kad raksta manus kriptu nolāstiju darba biedriem, viņi izteicās, ka «... lasīšāi mani var nesabrot un sāks apvainot tradicionālo svētku necieņā. Nē...» Ir skaisti un vajadzīgi un tie norīdēja brīvdienās. Tāpēc, kas svētkus gatavoja, vajadzēja gādāt, lai to sacelavotāna norīdētu ārpus darba laika un neietekmētu «... neatliekamu republikas ekonomiskās un politiskās patstāvības uzdevumu veikšanu...».

Sievietes un ... futbols

- Natālija Aleksejeva spēlēja PSRS
- augstākās līgas sieviešu futbol-
- komandā RAF. Lasītājiem, īpaši
- futbola spēles cienītājiem,
- būs interesanti uzzināt par viņas
- pirmajām gaitām meistarkomandā,
- viņas domas par sieviešu futbolu.

— Kā jūs nokļūvat Rīgā? Lūdzu, īsumā raksturojiet RAF komandas sastāvu.

— Preiļu bērnu un jaunatnes sporta skolas treneris V. Točko būdams pazīstams ar RAF treneri, lēteica viņam manu kandi-

datūru. Decembrī aizbraucu uz Rīgu parādīt, ko es protu. Mazliet vēlāk sekoja uzaicinājums spēlēt RAFā.

Komanda jau bija. Pirmoreiz tās sastāvā spēlēja ar Harkovas komandu par laikraksta «Sovetskaja torgovlja» balvu. Divpadsmit komandu konkurencē RAF spēlētājas izcīnīja otro vietu. Mūsu komandā ir arī 5 lietuvietes, pārējās spēlētājas — no dažādiem republikas rajoniem un no Rīgas dzīvojam un trenējamiem Mežaparka mācību un treniņu bāzē.

— Kā vecāki uzņēma jūsu izvēli?

— Sākumā ļoti uztraucās. Man šķiet, ka viņi vēl šobrīd netic, ka es spēlēju PSRS augstākās līgas komandā. Viņi uzskatīja, ka nevajadzētu braukt uz Rīgu, jo man te nebija slikts darbs: strādāju universālveikala sporta preču nodaļā par pārdevēju. Tētis bija lielā sajūsmā par pirmajiem vērtiem, ko guvu PSRS čempionātā.

— Vai tūdaļ iejutāties komandā? Un vispār — kādas attiecības ar pārējām spēlētājām?

— Kolektīvs ir draudzīgs. Jaunākajai spēlētājai ir astoņpadsmit gadu, bet vecākajai — trīsdesmit divi. Bet spēlēs un treniņos šo atšķirību nejutām. Ja runā par vispārējo fizisko sagatavotību, tad jūtos tīri pleklājīgi. Varbūt pietrūkst meistarības tehnikā, jo treniņos nesen, bet pārējās meitenes komandā spēlēja ilgāk. Mani pilnīgi apmierina komandas dzīves ritms. Parasti dienā ir divi nopietni treniņi, bet čempionāta spēļu dienās — viens. Čempionāta esmu guvusi trīs vērtus. Jā saņemam algu — 220 rubļus mēnesī un klāt nāk ēdināšana (8 rubļi dienā). Par katru uzvarētu spēli saņemam prēmiju — 100 rubļu.

— Cik tālu RAF meitenes tikušas PSRS čempionātā?

— Čempionāts notiek divās apakšgrupās. Spēlēja 24 komandas. Mūsu apakšgrupas līderis ir Kijevas «Dinamo» (17 punkti). Mūsu komandai patlaban ir 15 punktu un vēl viena spēle. Līdztekus PSRS čempionātam notiek draudzības spēles. Nesen tikāmies ar amerikānietēm. Starp citu, viņu komandā bija astoņpadsmit un deviņpadsmitgadīgas meitenes, kuras futbolu spēlēja no četriem pieciem gadiem. Pirmā

spēle beidzās neizšķirti, otrajā zaudējām ar 0:1. Novembrī laikam brauksim atbildes vizītē uz ASV. Jūlija beigās mūsu komandai paredzams brauciens uz Vācijas Federatīvo Republiku, kur piedalīsimies komercspēlēs. Ja labi nospēlēsim, nopelnīsim valūtu.

— Par futbolu spriež dažādi. Vieni to uzskata par īstu vīru spēli, citi (īpaši sievietes) nesaprot, kas tajā interesants — šajā brīžiem rupjajā spēlē?

— Kas attiecas uz to sliktu

pusi, kas sāk parādīties arī sievietes komandās (par laimi — retos gadījumos), tad tas patiešām nāk no vīriešu futbola. Kaut vai neobjektīvā tiesāšana. To čempionātā jau esam izjūtas, jo šobrīd neobjektīvs arbitrs laukumā nav retums. Arī ar neatlūtiem spēka panēmieniem dažu komandu meitenes cenšas «paspīdēt» pat ar kautiņiem. Bet tie ir atsevišķi gadījumi, kas RAF meitenēm nav raksturīgi. Tiesneši jau nereti arī futbolistēm parāda sarkano kartiņu.

— Ja es pareizi sapratu, tad sievietes komandas labprāt gribētu, lai spēles tiesātu arī sievietes?

— Acīmredzot, jā.

— Vai PSRS čempionāta sievietes komandām ir tāda pati līdzjutēju piekrišana kā vīru spēlēm?

— Dzemzēl skatītāji ir mazāk. Vienīgi Erevānā, kur spēlējām ar vietējo komandu, tribīnes bija pilnas. Bet spēli ar amerikānietēm patiešām noskatījās daudzi līdzjutēji.

— Vai starp jums pazīstamām meitenēm mūsu rajonā vēl būtu kādas, kas spētu iekļauties RAF meistarkomandā?

— Droši vien, ka ir. Varbūt tā varētu būt teksim. Aglonas internātskolas meitene, kuras vārds ir Simona un kura redzēta kopā ar zēniem itin braši spēlējot.

— Jūs droši vien skatījāties pa televīziju pasaules čempionātu. Kāda bija sajūta, kad PSRS izlase zaudēja?

— Pārdzīvojam. Starp citu, arī mūsu treneris bija Itālijā. Jā, apgūtu pieredzi. Kad PSRS komanda Itālijā zaudēja, vēlāk turējām iekšus par Kamerūnu.

— Ja RAF futbolistes piemēram, draudzības spēlē tiktos ar Preiļu «Dubnu», kāds būtu rezultāts?

— Tas bija vienīgais ietaujums, uz kuru Natālija izvēlējās atbildēt. Sacīja, ka vienīgā vīru komanda, ar kuru spēlētušas (treniņometnē Dobeļē), bijusi armijas daļas komanda. No divām spēlēm vienā uzvarējušas.

Alna Iljina
□ ATTĒLĀ: RAF sieviešu futbolkomanda un treneris A. Rožkovs. Natālija Aleksejeva — otrajā rindā otrā no labās puses.

Redaktors Pēteris PIZELIS

DAGDAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

(228474, Krāslavas rajons, Dagda, Brīvības ielā 3, tel. 53559, 53092) 1990.-1991. mācību gadam uzņem audzēkņus šādās specialitātēs (vienlaikus iegūst vidējo izglītību):

plaša profila traktorists mašīnists, remontatlēdznieks (mācības notiek latviešu un krievu valodās, mācību ilgums — 2 gadi 10 mēneši), meliorācijas darbu mehānizators, remontatlēdznieks, šoferis (mācības notiek latviešu un krievu valodās, mācību ilgums — 2 gadi 10 mēneši).

JELGAVAS RAZOŠANAS APVIENĪBAS «LATVIJAS LĪNI» ARODVIDUSSKOLA

izsludina audzēkņu uzņemšanu 1990./1991. mācību gadā šādās specialitātēs:

audzējas, vērējās, lonču salicējas — priekšdziju vērējās mašīnu operatoras, tinējas — šķeterētājas mašīnu operatoras.

Sajās specialitātēs uzņem jauniešus vecumā no 15 līdz 25 gadiem ar 9 — 12 klašu izglītību. Mācību ilgums — 1 — 3 gadi. Stipendija — 40 — 50 rubļi. Mācību laiku ieskaita darba stāžā.

Mācību ražošanas prakses laikā audzēkņi saņem pilnu atalgojumu. Pēc arodvidusskolas beigšanas darbs nodrošināts ražošanas apvienībā «Latvijas līni» ar mēneša

JEKABPILS RAJONA SAUKAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

uzņem audzēkņus 1990.-1991. mācību gadam šādās specialitātēs:

plaša profila traktorists mašīnists, «B», «C» kategorijas šoferis; elektromontieris, «B», «C» kategorijas šoferis un «A» kategorijas traktorists; autoceltna vadītājs un «A» kategorijas traktorists.

Mācību ilgums 3 gadi. Mācības notiek latviešu valodā.

Iestājoties skolā, jāiesniedz

Šī gada 22. jūlijā Preiļos notiks

XX VISPĀRĒJIEM LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM VELTĪTS SARIKOJUMS.

Plkst. 15.00 — gājiens, plkst. 16.00 — koncerts Preiļu estrādē.

Pedalās rajona kori, deju

BARKAVAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

sakarā ar lielo pieprasījumu izsludina papildus uzņemšanu

zemturu — lauku mājas saimnieču specialitātē (ap-

Bez vidējās izglītības iegūšanas (darbojas vakarskola) audzēkņus uzņem šādās specialitātēs:

traktorists mašīnists ar biškopja darba iemaņām (mācību ilgums 2 gadi), traktorists mašīnists ar metinātāja darba iemaņām (mācību ilgums 2 gadi), mūrnieks betonētājs, apmetējs ar kurinātāja darba iemaņām (mācību ilgums 2 gadi),

traktorists mašīnists (uzņem jauniešus, kuri saņieguši 16,5 gadu vecumu, mācību ilgums 1 gads),

slaukšanas iekārtu operators (mācību ilgums 1 gads). Iestājoties, jāiesniedz šādi

algu 180 — 350 rubļi.

Mācības un darbs 5 dienas nedēļā. Ir kopmītne. Teicami iekārtoti pēc skolas beigšanas var turpināt mācības tehnikumos un augstskolās. Mācības notiek latviešu un krievu valodās.

Iestājoties skolā, nepieciešami šādi dokumenti:

dokuments par izglītību, dzimšanas apliecība vai pase, izziņa par veselības stāvokli, izziņa no dzīves vietas, 6 fotokartītes (izmērs — 3x4 cm).

Iesniegumus pieņem katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst. 8.00 līdz 16.00.

Mācību sākums 1. septembrī.

Skolas adrese: 229600, Jelgavā, Lapskalna ielā 18, telefons 23281.

šādi dokumenti:

apliecība par deviņgadīgo izglītību, raksturojums no skolas, medicīniskā izziņa Nr. 083, 10 fotokartītes 3,5x4,5 cm, izziņa par ģimenes sastāvu (krievu valodā) kara komisariatam.

Iesniegums jāaizpilda uz vietas.

Audzēkņus apgādā ar bezmaksas uzturu, apģērbu, kopmītnēm, maksā stipendiju, izsniedz lietošanai mācību grāmatas, skolā darbojas mācību priekšmetu pulciņi, dažādas sporta sekcijas, motoklubs.

kolektīvi, lauku kapelas, folkloras ansambļi, Tautas koris «Rīga», Amerikas latviešu folkloras ansamblis «Teiksmā» (Mineapole).

Ieejas maksa — 1,50 rubļi. Bērniem un daudz bērnu ģimenēm ieeja brīva.

Pasākumā lūdzam piedalīties kooperatīvus.

Kultūras nodaļa

mācību laiks — 3 gadi). Uzņem ar deviņu klašu izglītību.

Dokumentus pieņem līdz 29. jūlijam.

Adrese: Madonas rajons, Barkava, Dzirnauvu ielā 1. Tālrunis: 36501.

dokumenti: iesniegums, dokuments par izglītību (oriģināls), medicīniskā izziņa (forma 086/y), 6 fotokartītes (3x4 cm), dzimšanas apliecības kopija.

Skolai ir kopmītne. Tiem, kas vēlas mācīties grupās, kur iegūst arī vidējo izglītību, jāiesniedz ek-sāmenu lapa.

Grupās, kur vidējo izglītību neiegūst, uzņem bez eksāmeniem.

Ar visiem, kas izteikuši vēlēšanos mācīties skolā, notiek pārrunas par izraudzīto specialitāti.

JAUNI NOGULDĪJUMU VEIDI

No 1990. gada 1. maija PSRS Krājbankas visās iestādēs ieviesti jauni noguldījumu veidi — līgumnoguldījumi un uzkrāšanas noguldījumi.

Līgumnoguldījumus pieņem uz laiku, kas nav mazāks par 5 gadiem, summa — 500 rubļu un vairāk. Pēc 5 gadiem noguldītājam izmaksā ienākumu — 4 procentus par katru gadu.

Uzkrāšanas noguldījumu termiņš — 10 gadi. Nauda, uzkrāšana notiek ar ikmēneša iemaksām. Pēc 10 gadiem izmaksājot noguldījumu, noguldītājs par katru gadu saņem 4 procentus ienākuma.

Sīkāku informāciju var saņemt Krājbankas Preiļu nodaļā Nr. 7585 un rajona filiālēs.

LTF PREIĻU NODAĻAS

Koordinācijas centrā dežurējošais laulfrončlelis apmeklētājus uzklausa: trešdienās no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no plkst. 17.00 līdz 19.00; sestdienās no plkst. 10.00 līdz 12.00.

Koordinācijas centra adrese: Preiļos, Turgus laukumā 1 (pilsētas izpilddomkomitejā), 1. stāvā. Tālrunis: 21701.

Šī gada 21. jūlijā plkst. 16.00 Livānu pilsētas kultūras namā notiks

KONCERTS.

Pedalās Rīgas pilsētas kapela «Usma», ansambļa «Cikāgas pieciņi» soliste Lōrija Vuda un vokālais kvartets.

Biļešu iepriekšpārdošana.

Nāve rūgtā, nāve launā. Kā lai sāpēs mieru rod? Kādēļ nēmi mūžu jauno, Nelaudama nodzīvot?

(Z. Purvs)
Izsakām dziļu līdzjūtību PETERA KESTERA tuviniekiem, viņu smiltāja izvadot.

Preiļu rajona dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības kolektīvs

Cik salts ir rīts. — Klau, vēji steigā. Un kaut kur izgaisusi Tēva balss...

(S. Silē)
Esam kopā ar ārsti Liliju Poplavsku lielajās bēdās, pavadot TETI smiltainē. Preiļu poliklīniskais kolektīvs

LAIKRAKSTĀ PUBLICĒTIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPĒGULO REDAKCIJAS VIEDOKLI PAR PERSONU VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PĀRZĪBĪBU ATBILD RAKSTU AUTORI.

MŪSU ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

REDAKCIJAS TALRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodaļas — 21759, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154 atbildīgā sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodaļa — 21769, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, vēstulju, skolu dzīves un jaunatnes nodaļa — 22203, grāmatvedība, uzzīpa: par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu firdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīgā, K. Valdemāra ielā 105). Viena nosacītā iespaidloksne. Izdevējdarbības licence Nr. 000069. «Новадниекс» («Земляк»). Газета Преильского района на латышском языке.

Metiens 13740 eksemplāru (latviešu valodā — 9832 eks., krievu valodā 3908 eks.).

Indekss 68169. Pas. 696.